

Bachelorgradsoppgave

Elevs innstilling til kroppsøving ved Kirkenes videregående skole

Student's attitude towards physical education at Kirkenes upper secondary school

Trine Holm

KIF350

Bachelorgradsoppgave i Kroppsøving og idrettsfag – Faglærerutdanning

Avdeling for lærerutdanning
Høgskolen i Nord-Trøndelag - 2015

HINT

**SAMTYKKE TIL HØGSKOLENS BRUK AV KANDIDAT-,
BACHELOR- OG MASTEROPPGAVER**

Forfatter(e): Trine Holm

Norsk tittel: Elevers innstilling til kroppsøving ved Kirkenes vider

Engelsk tittel: Student's attitude towards physical education at Kirke
secondary school

Studieprogram: Kroppsøving og idrettsfag – Faglærerutdanning

Emnekode og navn: KIF350

Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i HiNTs åpne arkiv

Vår/min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor ikke gjøres tilgjengelig for andre

Kan frigis fra: _____

Dato: 26/5-15

Trine Holm

underskrift

Sammendrag

Foreliggende undersøkelse omhandler en innstillingsundersøkelse blant elever ved Kirkenes videregående skole. Undersøkelsen ønsker å kartlegge innstillingen til kroppsøving blant elevene. Dette blir gjort ved hjelp av en spørreundersøkelse laget av Kjørmo og Knudsen (1986). Innstillingskala av typen Likert-skala brukes som metodisk tilnæringsmåte.

Utvalget består av 177 elever fordelt på 8 utdanningsprogram. 94 elever går på studiespesialiserende utdanningsprogram, og 83 elever på yrkesfaglig utdanningsprogram. I tillegg er 93 elever gutter og 84 elever jenter.

Undersøkelsen viser at 66,6% av elevene har en positiv eller meget positiv innstilling. Undersøkelsen viser også at det er en signifikant forskjell mellom gutter og jenter. Gutter har en mer positiv innstilling enn jenter. Det vises også en forskjell mellom elever på studiespesialiserende- og yrkesfaglig utdanningsprogram, der studiespesialiserende er mer positiv. Tilslutt viser undersøkelsen at det er en interaksjonseffekt mellom kjønn og utdanningsprogram der gutter på begge utdanningsprogrammene er mer positiv enn jenter, mens jenter har så å si lik innstilling.

Undersøkelsen gir viten som gir et sikrere grunnlag for kroppsøvingsundervisningen med sikte på å utvikle en positiv innstilling til kroppsøving hos elevene. Undersøkelsen har avdekt behov for videre forskning som viser til samme resultat men også årsaker til disse forskjellene.

Forord

Denne oppgaven om innstilling til kroppsøvingsfaget er min avsluttende bacheloroppgave i forbindelse med tre års utdanning innen faglærer i idrett og kroppsøving, ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, Levanger.

Først vil jeg gi en stor takk til rektor ved Kirkenes videregående skole som var positiv til at jeg kunne få gjennomføre min undersøkelse. Jeg vil også gi en stor takk til avdelingsleder Kari Hoseth ved Kirkenes videregående skole for god hjelp for å få utført undersøkelsen. Ikke minst vil jeg takke alle kroppsøvingslærerne for at jeg fikk komme inn i undervisningen og gi spørreundersøkelsene. Tilslutt vil jeg gi en takk til biveileder Pål Lagestad og en kjempe stor takk til min veileder Idar Lyngstad. Jeg så ganske mørkt på bacheloroppgaven da vi skulle begynne i januar, men Idar har inspirert og hjulpet meg siden jeg tok kontakt med han angående hjelp med tema. Jeg er veldig takknemlig for at han alltid var tilgjengelig og at jeg fikk god hjelp med alt jeg spurte om, det hadde ikke blitt noen bacheloroppgave uten han.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG

FORORD

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.0 INNLEDNING.....	1
2.0 TIDLIGERE FORSKNING OG TEORI.....	2
3.0 PROBLEMSTILLINGER.....	6
4.0 METODE.....	6
5.0 RESULTAT.....	13
6.0 DRØFTING.....	15
7.0 AVSLUTNING.....	20

LITTERATURLISTE

VEDLEGG

- VEDLEGG 1, Likert skala
- VEDLEGG 2, Spørreundersøkelse mal
- VEDLEGG 3, Spørreundersøkelse med skår

1.0 Innledning

Foreliggende bacheloroppgave omhandler innstillingsundersøkelse blant elever ved Kirkenes videregående (vgs.) skole i Sør-Varanger, Finnmark.

Formålet med kroppsøving sier blant annet at *“kroppsøving er et allmenndannende fag som skal inspirere til en fysisk aktiv livsstil og livslang bevegelsesglede. Bevegelse er grunnleggende hos mennesket og fysisk aktivitet er viktig for å fremme god helse [...]”*. Det sier også at *“i faget skal elevene tilegne seg kunnskap om trening, livsstil og helse og bli motivert til aktivitet og trening [...]”*, ikke minst sier det at *“opplæringa skal gi elevene et utgangspunkt for livslang bevegelsesglede og mestring ut fra egne forutsetninger[...]*” (Udir). Innstillingsaspektet er en del av en kroppsøvingsfaglig strategi som tar sikte på en allsidig og positiv utvikling av elevene rettet mot fysisk aktivitet, helse og trivsel i et varig perspektiv. En positiv innstilling til fysisk aktivitet og kroppsøving er altså å betrakte som et sentralt læringsmål i kroppsøving.

I samfunnsdebatter er det høyt fokus på barn og unges deltagelse i fysisk aktivitet, og den tyder på at de er mindre aktive i dag sammenlignet med tidligere generasjoner (Klasson-Heggebø, 2003; Vaage, 2012; Nova 2011). I tillegg ser man at forekomsten av overvekt blant barn og unge øker (andersen et al 2005). I følge Flagestad og Skisland (2002) er det grunn til å tro at en positiv innstilling til kroppsøving vil bidra til økt fysisk aktivitet både på skolen og på fritiden. Det bør derfor arbeides med at elevene får positive innstillinger til fysisk aktivitet gjennom kroppsøvingsundervisningen.

Hensikten med studie er å undersøke innstillingen til kroppsøving blant elevene ved Kirkenes videregående skole. Rapporten er oppbygd på følgende måte: den starter med en kort innledning angående formålet med kroppsøving og viktigheten av en positiv innstilling til kroppsøving. Videre trekkes inn tidligere forskning samt teori rundt begrepet innstilling. Deretter vil to sentrale problemstillinger belyses, og metoden forklares med blant annet hvordan måleinstrument som brukes. Ikke minst viser rapporten til en drøftingsdel rundt problemstillingene og tidligere forskning, og tilslutt vil det være en kort avslutning.

2.0 Tidligere forskning og teori

Begrepet innstilling og holdning brukes gjerne om hverandre i daglig språk, men i forskningslitteraturen er begrepet innstilling mest brukt. Dette er på grunn av at begrepet holdning lett kan forveksles med kroppsholdning, som er noe annet.

2.1 Tidligere forskning

I 1985 publiserte Kjølmo en teoretisk innføring med hovedvekt på begrepsavgrensning, utvikling og forandring av innstillinger, samt metodiske forhold ved innstillingsmålinger. I 1986 foretok Kjølmo og Knudsen en empirisk undersøkelse av elevenes og kroppsløvlingslærerens innstilling til, og vurdering av kroppsløving og undervisning på grunnskolenes barne- og ungdomstrinn, samt i videregående skoler med studiespesialiserende utdanningsprogram (allmennfaglig studieretning på den tiden). Noen år senere undersøkte Lyngstad (1990) innstillingen til kroppsløving blant elevene ved Verdal-, Frol-, og Levanger videregående skole i Nord-Trøndelag ved bruk av samme måleinstrument. I Kjølmo og Knudsens undersøkelse viste den at elevene samlet kommer ut med meget høye gjennomsnittskårer. Gjennomsnittsskåren for guttene samlet er noe høyere enn hos jentene (s. 43). Lyngstads undersøkelse fra 1991 viste at hele 77,8% hadde en positiv innstilling til kroppsløving, 19,1% var nøytral og bare 3,2% hadde en negativ innstilling. I tillegg viste resultatene at det var forskjell på utdanningsprogram. Av de på studiespesialiserende utdanningsprogram var 84% positive eller meget positive, mens av de på yrkesfaglig var 69% positiv eller meget positiv. På studiespesialiserende utdanningsprogram var 13% nøytral og bare 2% negativ, mens på yrkesfaglig var 26% nøytral og 4% negativ. Ikke minst viste resultatene at det var forskjell på kjønn, da guttene hadde en mer positiv innstilling enn jentene. Av guttene hadde 83% positiv eller meget positiv innstilling til kroppsløving, 15% var nøytral og 2% hadde en negativ innstilling. Av jentene hadde 72% en positiv eller meget positiv innstilling, 23% var nøytral og 4% hadde en negativ innstilling.

Senere forskning har vist at 85,3% av en elevgruppe ved en ungdomsskole er positiv innstilt til fysisk aktivitet i skolen, 12,9% er nøytral og 1,9% er negativt innstilt (Østerlie, 2003). I tillegg viste den at 92% av guttene hadde en positiv eller meget positiv innstilling til fysisk aktivitet, mens 79% av jentene hadde en meget positiv eller positiv innstilling. Rørvik (2009) har vist at 88,1% er positiv innstilt til fysisk aktivitet og kroppsløving på videre gående skole (alder 17-19år). Resultatene viste også at det var en forskjell på utdanningsprogram der

studiespesialiserende utdanningsprogram har høyere gjennomsnittlig skår på holdningsindeksen for fysisk aktivitet enn elever på yrkesfaglige utdanningsprogram. Myhrer (2012) har vist at ungdomsskoleelevers synspunkter på kroppsøving er i stor grad positiv. 87% har et positivt syn. Säfvenbom m. fl. (2014) har vist at 56% av elevene på ungdoms- og videregående skole er fornøyd med hvordan kroppsøvingfaget er formidlet i dag, mens 44% er noe reservert. 32% vil at faget bør formidles på en annen måte, mens 12% ikke likte faget i det hele tatt. I tillegg viser analysen at mer enn 50% av jentene på videregående skole ikke likte kroppsøvingfaget eller at faget bør formidles på en annen måte.

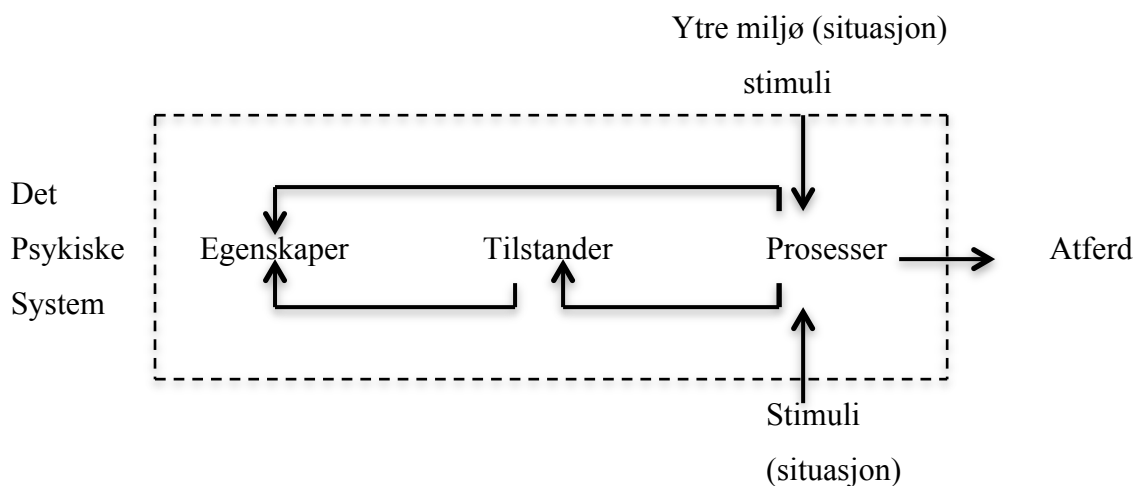
Innstillingen til kroppsøving står i sammenheng med trivselen i faget. Funn fra ulik forskning angående graden av trivsel varierer noe. Ingebrigtsen og Sæther (2006) viser at 90% av elevene ved videregående skole trives i kroppsøvingfaget. Flagestad (1996) viser til at 74% av elevene trives i faget. Annen forskning viser til en litt lavere prosent, for eksempel Wabakken (2010) med 65% og Mathiassen (2013) med 58%. På den andre siden mistrives 8% i kroppsøvingstimene (Ingebrigtsen og Sæther 2006; Wabakken 2010; Mathiassen, 2013). Annen forskning viser til en litt høyere prosent, for eksempel Flagestad (1996) med 15% som mistrives og Holm (2005) med 24% som mistrives i kroppsøvingfaget. Videre tyder det på at gutter trives i større grad enn jenter i kroppsøvingfaget (Jónssen, 1993; Flagestad, 1996; Ingebrigtsen, 2004; Holm, 2005; Wabakken, 2010; Mathiassen, 2013).

Av tidligere utenlandsk forskning viser Bibik m. fl. (2007) at 43,5% av elevene mener at fysisk aktivitet i skolen er viktig, mens kun 2,5% elevene mener at det ikke var noe de likte med kroppsøving. Undersøkelsen viser også at elevene rangerer kroppsøvingfaget som et av de viktigste fagene på skolen (etter matte, engelsk og naturfag). Videre viser undersøkelsen elevenes synspunkter angående hva som gjorde at de kunne like kroppsøvingfaget bedre, for eksempel lagidrett. I 2011 gjør Zeng m.fl. en undersøkelse om elevers holdninger til kroppsøving på vgs. (the Physical Education activity Attitude Scale, PEAAS, ble brukt som datainnsamling). Generelt viser undersøkelsen at den nåverende ATPEA (Attitudes toward Physical Education/Activity) for elevene var positive (Zeng m.fl. 2011/533). En annen undersøkelse av Koca m.fl. (2005) viser til at innstillingen til kroppsøving er mer positiv hos gutter enn jenter (s. 369).

2.2 Innstillingsbegrepet

2.2.1 Innstillingen som strukturvariabel i det psykiske system

Elevenes atferd i kroppsøvingstimene er, som i forhold til andre fag i skolen, bestemt av både person- og situasjonsfaktorer. I følge Kjølmo (1985) er en "innstilling" å betrakte som en psykologisk variabel eller egenskap. Vi beveger oss inn i psykologien og det psykiske system. Dette systemet skiller gjerne mellom såkalte struktur- og prosessvariabler (se figur 1).

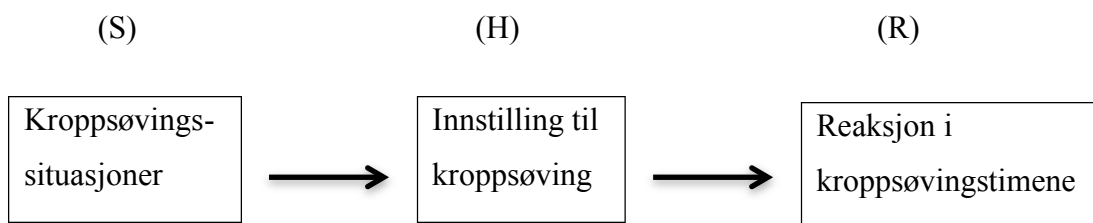

Figur 1 En modell av det psykiske system som illustrerer individets atferd som en funksjon av psykiske egenskaper, tilstander og prosesser, samt situasjonsfaktorer (Kjølmo, 1985/1).

Prosess variablene i det psykiske system henviser til ulike kategorier av endringer/hendelser, eksempelvis som motiver, persepsjoner, emosjoner eller tankeprosesser. Slike prosesser kan variere veldig i tidsforløp, fra de meget kortvarige og hurtige prosesser i form av betingende reaksjoner, til mer langvarige og langsomme prosesser som eksempelvis forekommer i forbindelse med modning og læring. Strukturvariablene refereres til langvarige prosesser som nedfeller seg som personlighetsegenskaper eller disposisjoner. Det innebærer at det dreier seg om noe relativt stabilt og karakteristisk med personligheten.

2.2.2 Innstillingsbegrepet i forhold til kroppsøving

Innstillingen til kroppsøving betraktes som en mellomliggende variabel i forhold til stimuli i kroppsøvingssituasjoner og atferd i kroppsøvingstimene (Kjølmo, 1985), se figur 2.

Figur 2 Grafisk framstilling av den funksjonelle relasjon mellom uavhengige stimuli-påvirkninger i kroppsøvingssituasjoner (S) og målrettet atferd i kroppsøvingstimene (R) med innstillingen til kroppsøving som mellom-liggende variabel i det psykiske system (S) (Kjørmo, 1985/3).

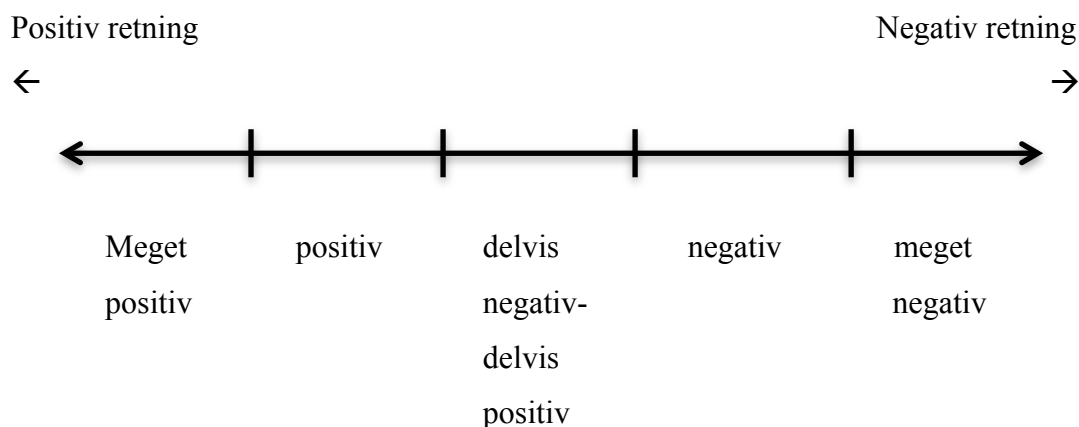
Det finnes altså flere situasjoner og innstillinger som kan føre til forskjellige reaksjoner. Positive situasjoner vil føre til positive innstillinger og en økt utøvelse mens negative situasjoner vil bli motsatt.

2.2.3 Definisjon

Innstilling til kroppsøving blir definert av Kjørmo og Knudsen (1986) som ”*elevens tendens eller predisposisjon til å oppfatte, vurdere og reagere på den objektklassen som er knyttet til faget kroppsøving*” (s.24). Dette innebærer at innstillingen betraktes som en balansert innstilling. En innstilling som har en affektiv kjerne, i tillegg til både et kognitivt innhold og en handlingsorientert komponent. Det trekkes fram tre sentrale komponenter og det foregår en høy interkorrelasjon mellom disse. Både den kognitive komponent, som handler om individets kunnskap, meninger og ideer, den affektive komponent, som handler om individets følelser eller emosjonelle tendens i relasjon til innstillingsobjektet, og tilslutt den handlingsorienterte komponenten, som handler om individets atferdsmessige tendens i relasjon til innstillingsobjektet.

2.2.4 Innstillingsbegrepets egenskaper

Innstillingen har ulike egenskaper. Kjørmo (1985) beskriver i alt åtte ulike egenskaper, men jeg tar bare for meg tre: innstillingens retning, innstillingens styrke eller intensitet, og innstillingens grad av isolasjon og integrasjon. Innstillingens retning handler om i hvilken retning innstillingen befinner seg (positiv-negativ) og hvor stor grad av positiv-negativ den er (valens), (se figur 3).

Figur 3 Innstillingens retning og valens

Innstillingens styrke og intensitet er knyttet til individets følelser, altså den affektive komponenten. Eleven kan knytte sterke positive eller sterke negative følelser til visse innstillinger. Innstillinger med en slik forankring vil være mindre utsatt for påvirkning. Er innstillingen svakere forankret i elevens følelser kan dem lettere påvirkes og forandres.

Innstillingens grad av isolasjon og integrasjon handler om at innstillingen på den ene siden kan i høy grad være integrert med andre innstillinger i eleven, og på den andre siden kan den være mer eller mindre isolert. Man kan tenke seg at en elevs innstilling til kroppsøving er nært relatert til innstillingen til andre skolefag, til idrett i fritiden osv. På den andre siden kan innstillingen til kroppsøving også tenkes å være mer eller mindre isolert, og den følgelig har mer eller mindre relasjon til innstillingen til andre skolefag og idrett i framtida. Et eksempel på at innstillingen er isolert kan være at en elev er veldig positiv til kroppsøving i skolen, men negativ til idrett på fritida. Et eksempel på at innstillingen er integrert kan være en annen elev som er veldig positiv til både kroppsøving i skolen og idrett på fritiden.

3.0 Problemstilling

Undersøkelsen er en kartlegging av innstillingen til kroppsøving hos et utvalg elever i videregående skole i Kirkenes i Sør-Varanger, Finnmark. Undersøkelsen har følgende problemstilling: Hvilken innstilling til kroppsøving har elevene ved Kirkenes vgs., og hvordan varierer innstillingen i forhold til kjønn og utdanningsprogram?

4.0 Metode

En spørreundersøkelse er en systematisk metode for å samle inn data fra et utvalg personer (bedrifter, organisasjoner) for å en statistisk beskrivelse av den populasjonen utvalget er trukket fra (Groves et al., 2004: i Ringdal, 2013). Utspørringen er standardisert, det vil si at alle får de samme spørsmålene stilt på samme måte (Fowler og Magione, 1990: i Ringdal, 2013). Spørsmålene stilles i intervju eller i selvutfyllingsskjema.

4.1 Populasjon og utvalg

4.1.1 Populasjon

Undersøkelsens populasjon er elevene ved Kirkenes videregående skole i Sør-Varanger kommune i Finnmark. Totalt antall elever er 474 fordelt på 12 utdanningsprogram som gir 31 klasser.

4.1.2 Utvalg

Totalt sett er utvalget for undersøkelsen på 177 elever, fordelt på 8 utdanningsprogram (studiespesialisering og vg3 påbygging, bygg og anleggsteknikk, design og håndverk, elektrofag, helse og oppvekstfag, teknikk og industriell produksjon og Anleggsmaskinavdeling) som gir 12 klasser. Fordelingen mellom studiespesialiserende- og yrkesfaglige studieretninger er følgende:

- Studiespesialiserende utdanningsprogram: 94 elever
- Yrkesfaglig utdanningsprogram: 83 elever

I forhold til gutter og jenter er det 93 gutter (53%) og 84 jenter (47%) totalt. I forhold til alder og klasser er det 78 elever (44%) som går første året (Vg1), 55 elever (31%) som går andre året (Vg2) og 44 elever (25%) som går tredje (Vg3).

Følgende kriterier ble brukt i utvelgelsen av klasser:

- 1) Kjønn: Omtrent jevn fordeling totalt
- 2) Studieretning: Omtrent halvparten på studiespesialisende studieretning
Og omtrent halvparten på yrkesfaglig studieretning.
- 3) Klassetrinn: Omtrent en jevn fordeling på VG1, VG2 og VG3.

I forhold til utvalg og kriterier er det ikke helt presist fordelt, men med tanke på kravet om representativitet synes utvalgt å oppfylle dette i rimelig grad for elevmassen for Kirkenes VGS.

4.2 Måleinstrumentet

4.2.1 Utforming av måleinstrumentet

Måleinstrumentet består av en innstillingsskala av typen likert-skala. Innstillingsskalaen er en videreutviklet utgave av skalaen som ble benyttet i Kjølmo/Knudsen,1 1986). i Oslo (Kjølmo/Knudsen,1 1986).

Konstruksjonen av en likert-skala følger en bestemt prosedyre. Vedlegg 1 gir en generell oversikt over de ulike trinn i denne prosedyren.

Skalaen som er brukt i undersøkelsen består av 30 utsagn. Utsagnene er klart positivt og negativt formulert. Til sammen dekker de den kognitive, affektive og handlingsorienterte komponent i innstillingen til generelle aspekter ved objektet kroppssøving (Kjølmo, 1985)

Hvert utsagn i skalaen har følgende fem svaralternativer:

- Fullstendig usant
- For det meste usant
- Delvis usant, delvis sant
- For det meste sant
- Fullstendig sant

Poeng beregningen for hvert utsagn skjer på denne måten ved utsagn med positiv tendens:

- 1 poeng: fullstendig usant.
- 2 poeng: for det meste usant.
- 3 poeng: delvis usant-delvis sant.
- 4 poeng: for det meste sant.
- 5 poeng: fullstendig sant.

Poengberegningen reverseres ved utsagn med negativ tendens. Variasjonsbredden for totalskåren er fra 30 til 150. Totalskåren 150 indikerer en ekstremt positiv innstilling, 30 indikerer en ekstremt negativ innstilling.

4.2.2 Operasjonalisering av kroppsøvingfaget

Som grunnlag for utformingen av innstillingsskalaen, ble det tatt utgangspunkt i følgende operasjonalisering av kroppsøving:

- *Den fysiske aktivitet.*
Utsagnene i skalaen relaterer her elevens meninger, tanker, følelser og handlingstendenser i forhold til den fysiske aktiviteten i kroppsøvingundervisningen.
- *Sosiale erfaringer i undervisningen.*
Oppmerksomheten rettes her mot elevenes meninger, tanker, følelser og handlingstendenser knyttet til sosiale opplevelser i kroppsøvingundervisningen.
- *Situasjonsspekter knyttet til praktisk aktivitet, anlegg og utstyr*
Fokus rettes her mot aktuelle situasjonsaspekter i forbindelse med den praktiske aktiviteten i undervisningen og tilgjengelig anlegg og utstyr for kroppsøving. Utsagnene relaterer elevenes meninger, følelser og handlingstendenser i forhold til dette.
- *Elevenes selvoppfatning i tilknytning til den fysiske aktivitet.*

Operasjonaliseringen er vendt mot så vel situasjonsaspekter som egenskaper ved individet. Den er ment å fange opp de vesentlige sider ved kroppsøvingfaget med tanke på innstillingspåvirkning. Operasjonaliseringen er generell og rettet mot faget i så vel grunnskole som videregående skole.

4.2.3 Personalialia

I tillegg til å besvare de 30 utsagnene ble respondentene bedt om å gi opplysninger om ulike personalialia. Dette dreide seg om skole, klasse, alder og kjønn.

4.3 Datainnsamling og svar prosent

Datainnsamlingen foregikk fra 11. mars til 16. mars 2015. Jeg reiste selv hjem til Kirkenes og ga elevene spørreskjemaene. Da jeg bare var i Kirkenes fra tirsdagskveld til tirsdagsmorgenen uka etter, fikk jeg så å si komme innom alle kroppsøvingstimene som var både onsdag, torsdag, fredag og mandag som jeg syntes var relevant i forhold til kriteriene nevnt tidligere. I tillegg fikk jeg komme innom klassens time på mandag for at 3. Klasse på

studiespesialiserende retning også kunne svare, da de hadde kroppsøving på tirsdager og jeg ikke rakk det.

Av et utvalg på 197 lykkes det å få inn besvarte spørreskjemaer fra i alt 177. Dette gir en svarprosent på 89,8%. Fravær av ulike grunner gjorde at svarprosenten ikke ble 100%.

Svarprosenten fordelt på yrkesfaglig utdanningsprogram og studiespesialiserende utdanningsprogram er:

- Studiespesialiserende: 90%
- Yrkesfaglig: 89%

Undersøkelsen var frivillig og anonym.

4.4 Databehandling og analyse

I framstillingen av resultatene blir de gjennomsnittlige innstillingskårene vurdert mot en fem-delt skala hvor kategoriene er benevnt som meget negativ, negativ, delvis negativ-delvis positiv, positiv og meget positiv innstilling. Dette gjøres for å angi retning og valens ved innstillingen, slik den uttrykker seg i gjennomsnittskåren.

De fem kategoriene er definert med utgangspunkt i innstillingskårens variasjonsbredde fra minst 1 til maks 5. Kategoriene har lik klassevidde og angir:

- 1: meget negativ innstilling (30-53 poeng)
- 2: negativ innstilling (54-77 poeng)
- 3: delvis negativ, delvis positiv (78-102 poeng)
- 4: positiv innstilling (103-126 poeng)
- 5: meget positiv innstilling (127-150 poeng)

Bakgrunnen for at gjennomsnittskårene vurderes mot den fem-delte skalaen er følgende: med utgangspunkt i innstillingsskalaen som brukes i foreliggende undersøkelser er det foreløpig ikke innhentet noe normativt materiale som forteller noe om hvilke skårer som kvalifiserer til henholdsvis en meget negativ, negativ, delvis negativ, delvis positiv, positiv eller meget positiv innstilling til kroppsøving. Det er med andre ord nødvendig å sammenholde gjennomsnittsskårene med alternative størrelser for å angi retning og valens ved elevenes innstillinger. I foreliggende undersøkelse benyttes den fem-delte skalaen som en slik

alternativ størrelse. Den fem-delte skalaen fungerer altså som referanse for å angi retning og valens ved innstillingen til kroppsøving ved Kirkenes videre gående skole.

Dataene ble analysert ved bruk av SPSS. Første og tredje diagram er deskriptive data med frekvensfordelinger, mens andre diagram er en toveis anova.

4.6 Validitetsvurdering av utsagnene i måleinstrumentet opp imot lærerplan i 2012

Måleinstrumentet er vurdert som valid av Kjørmo/Knudsen. Da utsagnene (innstillingsskalaen) ble laget i 1986 av Kjørmo og Knudsen var det Mønsterplanen av 1974 som gjaldt. Mønsterplan i 1974 inneholdt affektive mål, holdningsmål og motoriske mål. Faget skulle stimulere til kreativitet, utfoldelse og personlig uttrykk gjennom kroppslig bevegelse. I tillegg til at teoretisk kunnskap skulle læres og funksjonelle bevegelser oppøves. Ikke minst skulle gutter og jenter ha kroppsøving sammen. Det ble lagt vekt på elevers behov for fysisk aktivitet på tvers av kjønnene, og kroppsøvingsundervisningen ble felles (Lyngstad, 2015).

Læreplanen i kroppsøving i 2006 er felles for grunnskole og videregående opplæring. I 2006-planen beskrives kroppsøvingfaget som et bredt sammensatt fysisk aktivitetsfag, der innholdskomponentene er bevegelseslek, grunnleggende bevegelser, idrett, dans, friluftsliv og aktivitet/trening og helse. Disse komponentene settes i vide målperspektiver som angår elevenes totale livssituasjon i dagens samfunn. Elevene skal gjennom kroppsøving få mulighet til å drive kroppslige øvinger og fysisk aktivitet på sine vilkår og etter sine forutsetninger innenfor en bred bevegelseskulturell kontekst (ibid).

I den reviderte planen er det en viktig målsetting at kroppsøvingfaget får elevene til å erfare og forstå betydningen av innsats for å oppnå mål i faget. Det er viktig å yte innsats i kroppsøvingstimene, spesielt sett opp imot to sentrale hensikter med faget, en livslang bevegelsesglede og en fysisk aktiv livsstil. Konkret betyr dette at det er like viktig å kunne trene for å forbedre ferdigheter og oppnå fysisk form, dvs. praktisk anvende kunnskap om trening med sikte på ferdighetsutvikling og fysiske egenskaper, som å vise faktiske fysiske prestasjoner. Elever som viser praktisk forståelse med tanke på forbedring og utvikling, arbeider målrettet og ikke gir opp, har skjönt et viktig poeng i kroppsøvingfaget (ibid).

Utsagnene/spørsmålene jeg har brukt er laget av Kjørmo og Knudsen men videreutviklet av Lyngstad (1991). Da dette er en god stund siden vil jeg endre på noen ord og begrep. Spørsmål 1 som har begrepet «gymtimene» vil jeg endre til «kroppsøvingstimene». Spørsmål 7 og 9 har jeg forandret litt i forhold til setningsoppbygging, men de spør om det samme. Spørsmål 11 bruker begrepet «aktiviteter og øvelser» der øvelser blir erstattet med «idrett». Det samme erstattes i spørsmål 12. «Den kroppsøvingstimen» blir sagt i spørsmål 17, her har jeg tatt bort «den». Spørsmål 18 bruker begrepene «øvelser og spill», disse byttes ut med «aktiviteter og idrett». Spørsmål 19 har også et dårlig ordforråd i forhold til i dag, «drive så hardt» er også noe som jeg har byttet ut. Spørsmål 21 og 22 hadde en rar setningsoppbygging som jeg har endret på, men de spør om det samme. Jeg har også byttet ordet «øvelser» i spørsmål 23 og 26 med «aktiviteter». Spørsmål 29 bruker «ikke noe tess», det har jeg byttet ut med «Ikke noe god». Tilslutt har jeg også omformulert spørsmål 30, da det var en vanskelig formulert setning.

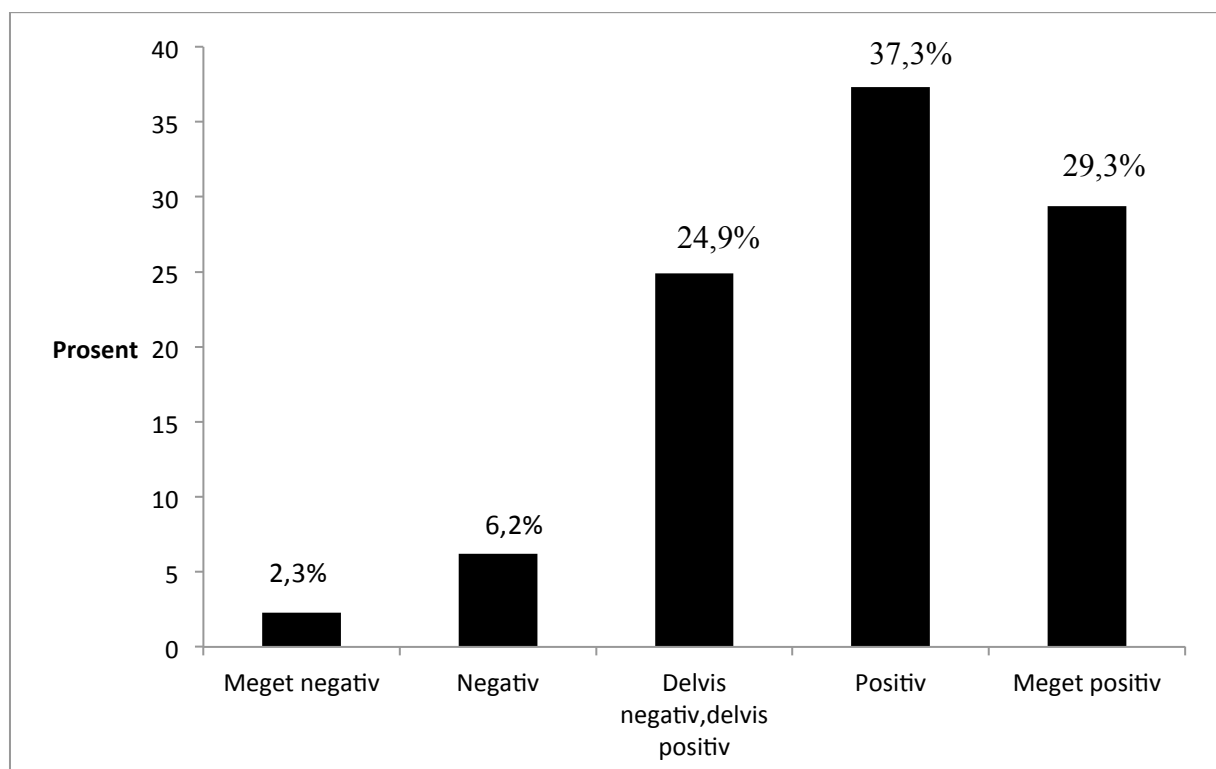
Spørreundersøkelsen er gyldig med tanke på den reviderte læreplanen vi har i dag i kroppsøving. I nyere lærerplaner er innsatts noe som er blitt lagt mer vekt på, også i den reviderte lærerplanen. I forhold til spørsmålene er innsatts noe som gjenspeiler seg i mange. Både spørsmål 8, 10 og 14 handler om innsatts i kroppsøvingstimen. Her kan jeg også trekke inn formålet med kroppsøving som handler om at elevene skal inspireres til en livslang bevegelsesglede og en fysisk aktiv livsstil. Utsagnene får fram både hva eleven måtte føle, tenke og like å gjøre i kroppsøvingstimene. Om de mener at det de lærer i kroppsøvingstimene har betydning for dem, om det har noe nytte, om de får vist hva de kan, om de syntes kroppsøvingsfaget er skummelt eller kjedelig, om de liker aktivitetene, og tilslutt om elevene synes det er moro på grunn av det sosiale. Spørsmål 5 handler om evner og ferdigheter som er sentralt i dagens lærerplan. Tilslutt handler spørsmål 26 om at eleven liker å øve på tingene som blir gjort i kroppsøvingstimene på fritiden sin, som er et godt eksempel på at god innsatts fører til bedre prestasjon og ferdighetsutvikling. Spørsmålene går ikke inn på hvert hovedområde innenfor kroppsøving (idrettsaktivitet, friluftsliv, trening og livsstil), men den går generelt inn på kroppsøvingsfaget som helhet. Og da må eleven som skal svare på undersøkelsen tenke ut i ifra hans erfaring på hvordan han vil svare.

5.0 Resultater

Kapittel 5 presenterer resultatene fra undersøkelsen. Resultatene vil vises i prosent eller ved bruk av den femdelte skalaen av Kjømø som en gjennomsnittsmåling av innstillingene til elevene. Her 1 er dem som har mest negativ innstilling, mens 5 er dem med mest positiv innstilling. Under hver figur er det forklart hvilke verdier som er brukt.

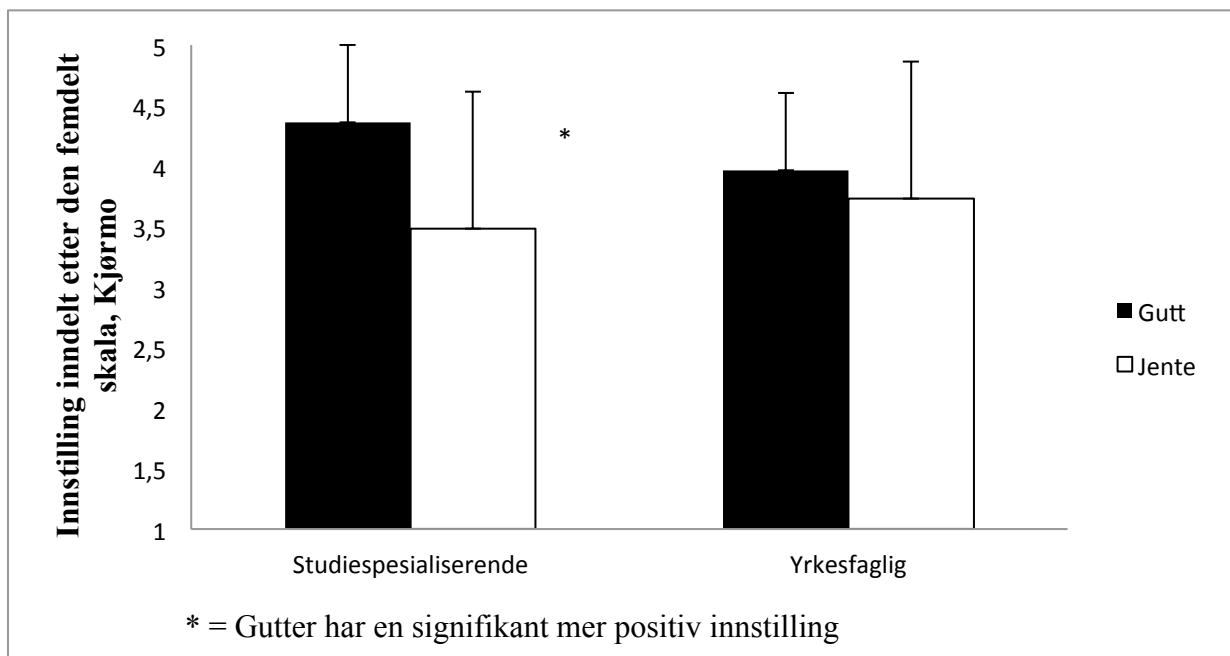
5.1 Innstillingen til kroppsøving for hele utvalget

Figur 4 gir en oversikt over innstillingen til kroppsøving til elevene ved Kirkenes videregående skole samlet sett. I forhold til den femdelte skalaen fra meget negativ til meget positiv fordeler det samlede utvalget seg på følgende måte: 8,5% av elevmassen har en meget negativ eller negativ innstilling til kroppsøving. Andelen meget positiv og positiv er til sammen 66,6%. Resten, som er 24,9%, gir uttrykk for en innstilling som delvis negativ og delvis positiv (nøytral). Figuren viser at 4 av 6 elever ved Kirkenes skole har en positiv eller meget positiv innstilling til kroppsøving. 8,5% gir uttrykk for en negativ eller meget negativ innstilling.

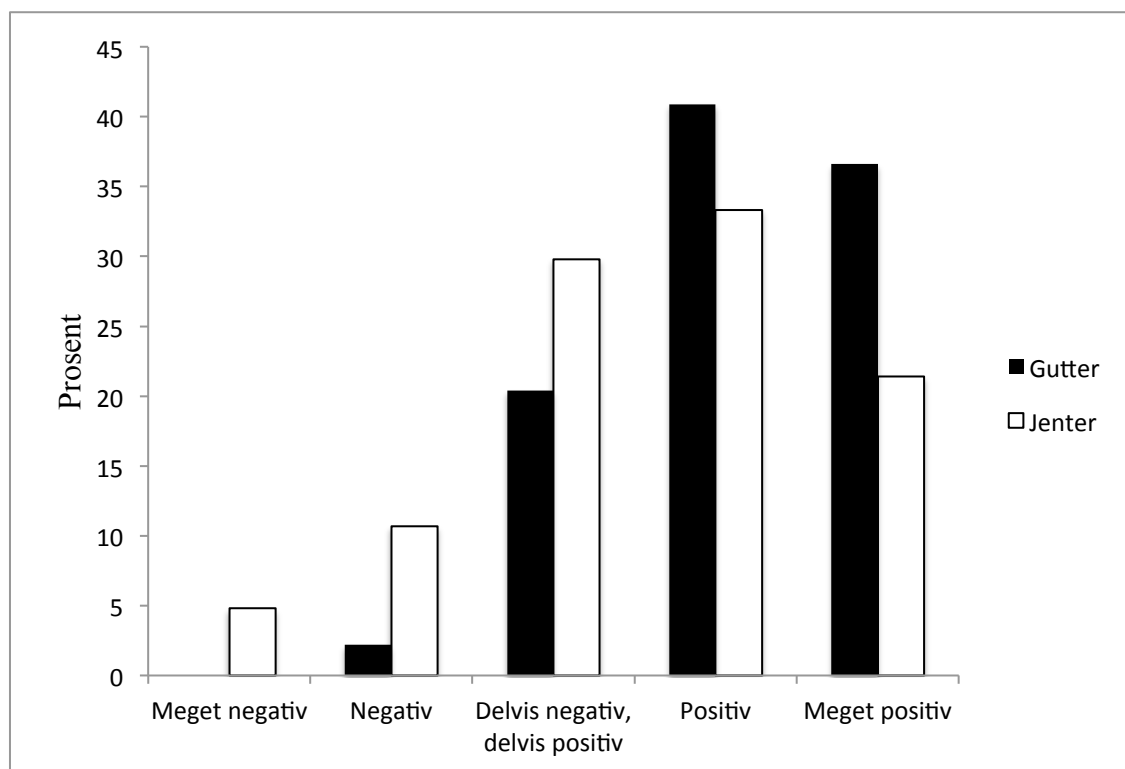
Figur 4 Oversikt over prosentvis fordeling av innstillingsskårene på skalaen fra meget negativ til meget positiv.

Figur 5 viser forskjell mellom jenter (j) og gutter (g) og utdanningsprogram for utvalget. Det er signifikant forskjell mellom g og j ($f=13,78$, $p=0,000$). Gutter har en mer positiv innstilling enn jenter. Videre viser figuren at det ikke er signifikante forskjeller mellom elever på studiespesialiserende- og yrkesfaglig studieretning ($f=0,24$, $p=0,622$). Det er imidlertid en interaksjonseffekt mellom kjønn og utdanningsprogram ($f=4,62$, $p=0,033$). En analyse av interaksjonen mellom kjønn og utdanningsprogram viser at det er forskjell mellom kjønnene på de forskjellige utdanningsprogrammene (yrkes- og studiespesialiserende utdanningsprogram). Gutter på studiespesialiserende har en mer positiv innstilling enn jenter på studiespesialiserende, mens på yrkesfag har gutter noe mer positiv innstilling. Men her er forskjellen ikke like stor.

Figur 5 Oversikt over elevenes innstilling i forhold til Kjønn og utdanningsprogram.

Figur 6 viser videre at ingen av guttene har en meget negativ innstilling, bare 2,2% har en negativ innstilling, 20,4% er nøytral og 77,5% har en positiv eller meget positiv innstilling. Når det gjelder jentene viser figuren at 15,5% er meget negativ eller negativ, 29,8% er nøytral, 54,7% er positiv eller meget positiv.

Figur 6 Oversikt over jentenes og guttenes innstillingen til kroppsøving fordelt fra meget negativ til meget positiv i prosent.

6.0 Drøfting

6.1 Drøfting av innstillingen til kroppsøving for hele utvalget

Resultatene indikerer at flesteparten har en positiv innstilling ved Kirkenes videregående skole. Dette er i tråd med Kjørmo og Knudsen (1986), samt Lyngstad (1991) som har samme tendens i innstillings undersøkelsene i henholdsvis Oslo og Nord-Trøndelag. Undersøkelsen ved Kirkenes vgs. viser at 66,6% har en positiv eller meget positiv innstilling til kroppsøving, mens Lyngstads undersøkelse viser at 77,8% har en samme innstilling. Kjørmo og Knudsen brukte en gjennomsnittsskår for innstillingen til elevene i Oslo. De brukte en skala fra 20-60 ("poeng"), der 20 indikerer at elevene har en veldig negativ innstilling og 60 indikerer det motsatte. Siden elevene havnet på en gjennomsnittsskår på 47,88 tilsier det at elevene i denne undersøkelsen har en positiv innstilling til kroppsøving. Undersøkelsen til Lyngstad viser at elevene i Nord-Trøndelag har en mer positiv innstilling enn undersøkelsesresultat i Kirkenes, om lag 10%. I forhold til tallene for undersøkelsen i Oslo har de også en mer positiv

innstilling, men det blir vanskelig og si presist hvor mye, da undersøkelsen opererer med gjennomsnittstall.

Videre viser resultatene i Kirkenes at 24,9% har en nøytral innstilling til kroppsøving, i tillegg viser den at 6,2% har en negativ innstilling, samt at 2,3% har en meget negativ innstilling. Resultatene fra Nord-Trøndelag viser at 19,1% er nøytral og 3,2% har en negativ innstilling, samt at ingen havnet på en meget negativ innstilling. Undersøkelsesresultatene i Oslo viser at bare 22 elever havner under median skåren på 39,5 (n=371). Med andre ord viser undersøkelsesresultatene fra disse tre undersøkelsene at elevene ved Kirkenes vgs. er mer over på en negativ innstilling, sammenlignet med studiene til Lyngstad og Kjørmo og Knudsen. Resultatene fra Kirkenes skårer noe lavere. Kroppsøvfaget forbindes altså i stor grad med positive opplevelser, men i større grad hos elevene i Nord-Trøndelag og Oslo.

Forskning omkring fysisk aktivitet og kroppsøving viser noe høyere tall enn undersøkelsesresultatet i Kirkenes (Østerlie, 2003; Rørvik, 2009; Myhrer, 2012). Årsaken til at tallene er noe høyere kan være at undersøkelsene ikke bare tar for seg kroppsøving, men også fysisk aktivitet. Dessuten undersøker for eksempel Østerlie (2003) elevers innstilling til kosthold i tillegg. Säfvenbom m.fl. (2014) viser at bare 56% av elevene på ungdoms- og videregående skole er fornøyd med hvordan kroppsøvfaget er formidlet i dag, 44% er noe reservert, 32% vil at faget bør formidles på en annen måte, mens hele 12% ikke liker faget i det hele tatt. Dette er betraktelig lavere tall enn foreliggende og tidligere innstillingsundersøkelser. Undersøkelsen i Kirkenes viser til at 8,5% har en negativ eller meget negativ innstilling til kroppsøving, mens nærmere 50% ikke liker kroppsøving i undersøkelsen av Säfvenbom. Hvis undersøkelsen i Kirkenes adderer både den meget negative, negative og de nøytrale vil prosenten øke til 33,4%, enda da er det en stor forskjell. Noe som bør nevnes er også hvilke spørsmål som blir spurt i undersøkelsen til Säfvenbom m.fl. Respondentene fikk bare to spørsmål som de svarte på: ”Hvordan liker du kroppsøving?” og ”hvordan syntes du faget formidles i skolen?”. Muligens viser undersøkelsen at elevene totalt sett er ganske negative til kroppsøving pga. at undersøkelsen gir en måling på hvordan meninger elevene har, og ikke hvilken innstilling de har. Elevene er tydeligvis ikke fornøyd med kroppsøvfagundervisningen, men det betyr ikke at de har en negativ innstilling. Det betyr at de har en mening om formidlingen av faget, men en mening kan fort endres hvis eksempelvis læreren varierer læringsmetoder. En innstilling er noe mer

stabilt enn at den bare kan endres fra en kroppsøvingstime til en annen, den kan selvfølgelig påvirkes, men det er en lengre prosess enn å skifte en mening.

Til slutt viser undersøkelsen til Bibik m. fl. (2007) at 43% av elevene mente at fysisk aktivitet på skolen er viktig, mens at bare 2,5% ikke likte kroppsøving. Disse tallene er mye lavere enn tidligere undersøkelser viser. Dette er sannsynligvis på grunn av at respondentene fikk få spørsmål som omhandlet innstillingen til kroppsøving. Spørsmålene dreide seg mer om blant annet lærerplanen i kroppsøving og trivsel, samt hva elevene mener er viktig for deres trivsel. Følgelig blir også denne undersøkelsen mer en meningsmåling enn en innstillingsmåling, da også svaralternativene for det meste er ja og nei.

Graden av trivsel i faget henger til en viss grad sammen med hvordan innstilling en elev har til faget. Dersom en elev trives i kroppsøvingsfaget medfører dette at eleven mest sannsynlig knytter positive opplevelser og følelser til faget. Følgelig kan eleven utvikle en positiv innstilling til faget, som blir noe stabilt og karakteristisk med personligheten til eleven. Det er derimot variasjon i graden av trivsel, men mange elever trives i kroppsøvingstimen (Ingebrigtsen og Sæther, 2006; Flagestad, 1996; Wabakken, 2010; Mathiassen, 2013). Trivsel undersøkelser og innstillingsundersøkelser viser så å si de samme resultatene, den største prosenten er positiv eller trives best i kroppsøvingsfaget.

6.2 Innstillingen til kroppsøving i forhold til kjønn og utdanningsprogram

Undersøkelsen i Kirkenes vgs. viser lignende funn som i tidligere studier når det gjelder forskjell mellom kjønn. Det er en relativ stor forskjell mellom jentenes og guttenes gjennomsnittsinntilting til kroppsøving, der det vises at gutter har en bedre gjennomsnittsinntilting til kroppsøving enn jenter (se figur 5). Samme resultat finnes både i tidligere studier i forhold til kroppsøving, samt fysisk aktivitet på skolen (Kjørmo og Knudsen, 1986; Lyngstad 1991; Østerlie, 2003; Sävfenbom m.fl., 2014; Koca m.fl. 2005), og med tanke på trivsel. Jenter mistrives i større grad i kroppsøvingsfaget enn gutter (Jónssen, 1993; Flagestad, 1996; Ingebrigtsen, 2004; Holm, 2005; Wabakken, 2010; Mathiassen, 2013). Lyngstads undersøkelse viser til at 83% av guttene, og bare 72% av jentene hadde en positiv eller meget positiv innstilling til kroppsøving. Østerlies undersøkelse viser til noe høyere tall der 92% av guttene og 79% av jentene hadde en positiv eller meget positiv innstilling til fysisk aktivitet. Som nevnt tidligere kan også årsaken til at tallene er noe høyere være på grunn av at Østerlie undersøker fysisk aktivitet både på fritid og på skolen, altså ikke bare kroppsøving.

Sävfenbom m.fl. (2014) bør også nevnes da hans undersøkelse viser at hele 50% av jentene på videregående skole ikke liker kroppsøvingfaget eller at det bør formidles på en annen måte. 50% er et veldig høyt tall. Dette uttrykker som nevnt tidligere deres mening, og er ikke nødvendigvis det samme som deres innstilling til faget.

Særlig vises denne forskjellen i figur 6. Først og fremst viser figuren at ingen av guttene har en meget positiv innstilling til kroppsøving. Videre vises det at meget få har en negativ, det er først på delvis negativ, delvis positiv at andelen begynner å øke. Følgelig vises det at andelen er størst på positiv og at meget positiv er like under. Jentenes innstilling til kroppsøving fordeles på en annen måte. Det er flere av jentene som har en meget negativ innstilling til kroppsøving enn det er gutter som bare har en negativ innstilling. Det er fire ganger så mange jenter som har en negativ innstilling enn gutter. Ikke minst er det flere jenter som stiller seg delvis negativ, delvis positiv til kroppsøving enn gutter. Den fleste andelen av jentene stiller seg positiv til kroppsøving, men guttene er flere. Tilslutt går andelen jenter ned på meget positiv, der det er betraktelig flere gutter.

En mulig årsak til at gutter er mer positivt innstilt til kroppsøving kan for eksempel være at kroppsøvingundervisninger er mer tilrettelagt på guttenes premisser. Dette nevnes både i Lyngstads (1990, s. 106) og Kjømø og Knudsens (1986, s. 50) undersøkelser. Det samme kan pekes på i ved Kirkenes vgs. hvor det bare er mannlige kroppsøvingslærere. Generelt kan mannlige lærere ha en tendens til å tilrettelegge og gjennomføre undervisningen på en måte som passer guttene bedre. Guttene kan også ha en tilbøyelighet til å markere sine ønsker overfor kroppsøvingslæreren i høyere grad enn jentene da de er mer tilbakeholdne. Aktivitetene blir mer styrende av guttene, og jentene kan føle at kroppsøvingundervisningen ikke tar nok hensyn til deres interesser og behov. Andre mulige årsaker kan være at guttene har fysiske egenskaper som overgår jentene, for eksempel at de mestrer aktivitetene i timene bedre. Ikke minst kan guttene ha et mer positiv forhold til fysisk aktivitet gjennom sterkere sosialisering til fysisk aktivitet og idrett i oppveksten.

Selv om gutter har en mer positiv innstilling enn jenter i undersøkelsen i Kirkenes, er det forskjell på hvilken utdanningsprogram de går. Resultatene (se figur 5) viser at det er en interaksjonseffekt mellom kjønn og utdanningsprogram. Gutter på studiespesialiserende utdanningsprogram har en mer positiv innstilling enn jenter på samme utdanningsprogram. Mens på yrkesfaglig utdanningsprogram har gutter bare litt mer positiv innstilling enn jenter,

men ikke i nærheten så stor forskjell som på studiespesialiserende. I tillegg viser resultatene at gutter på studiespesialiserende har en mer positiv innstilling enn gutter på yrkesfag. Mens jenter på yrkesfaglig har så å si lik innstilling til kroppsøving som jenter på studiespesialiserende, faktisk er jentene på yrkesfaglig en smule mer positiv innstilt enn jentene på studiespesialiserende. I både Lyngstads (1991) og Østerlies (2003) undersøkelser har de på studiespesialiserende utdanningsprogram en mer positiv innstilling enn de på yrkesfaglig utdanningsprogram. Det samme vises i undersøkelsen fra Kirkenes, men noe som bør bemerkes er at resultatene fra undersøkelsen i Kirkenes viser at forskjellen egentlig viser at det er forskjell på gutter på de forskjellige utdanningsprogrammene. Det er guttene på studiespesialiserende utdanningsprogram som øker gjennomsnitts innstillingen til elevene på dette utdanningsprogrammet, slik at den i overveiende grad er mer positiv innstilt. Det samme gjelder på yrkesfaglig utdanning, men igjen, ikke i like stor grad. Jentene har primært på begge utdanningsprogrammene en mer negativ innstilling enn guttene.

Lyngstad (1991) viser til at mulige årsaker kan ha en sammenheng med at kroppsøvingfaget disponerer et lavere antall uketimer i yrkesfaglig- enn studiespesialiserende utdanningsprogram (s. 99). Det er med andre ord mindre vektlagt som kan føre til at yrkesfaglige elever er mindre interessert og motivert for faget. Men da det ikke er slik nå, må det være andre årsaker. For eksempel kan en mulig årsak være at elever på yrkesfagligutdanningsprogram er mer opptatt av fagene som er direkte rettet mot deres framtidige yrke og derav er de mindre interessert i de felles allmenne fag, som for eksempel kroppsøving (ibid). Hvorfor det er forskjell på utdanningsprogrammene og kjønn er det vanskelig å forklare da dette er et nytt funn. Til en viss grad kan samme årsaker som Lyngstad kommer med være mulige årsaker til at guttene på studiespesialiserende er mer positiv innstilt til kroppsøving enn guttene på yrkesfaglig. Men hvorfor jentene i stor grad er mindre positiv til kroppsøvingfaget i motsetning til guttene er usikkert. Problemområdet er lite belyst og det kan derfor være en start til videre forskning angående årsaker til dette.

Med hensyn på de elevene som generelt har en negativ innstilling til kroppsøving bør gode pedagogiske tiltak diskuteres. Lærers rolle blir å legge til rette for et læringsmiljø som når alle. Til en viss grad burde læreren ha en del typiske gutteaktiviteter, men også en del jenteaktiviteter. De elevene som har en veldig negativ eller negativ innstilling til kroppsøving er de som trenger mest oppmerksomhet. Læreren bør tenke på hva han eller hun kan gjøre for å nå dem. Det handler om å utfordre elevene ut fra den enkeltes ferdighetsnivå, samt å legge

til rette for gode lærings situasjoner og oppgaver som leder elevene inn i riktige lærings situasjoner. Eksempelvis det å starte med noe enkelt og bygge på etter hvert. Hvis elevene som er negativt innstilt til kroppsøving føler at de mestrer en oppgave i kroppsøving kan det øke motivasjon og læringslyst. Dette kan videre føre til positive lærings erfaringer og trolig en mer positiv innstilling til faget. Videre kan en positiv innstilling til kroppsøving føre til at elevene også søker fysisk aktivitet i større grad på fritiden og alt dette kan bidra til bedre helse på langsikt.

7.0 Avslutning

Tidligere forskning indikerer at elevene for det meste forbinder kroppsøving med positive lærings erfaringer. Det samme viser undersøkelsen i Kirkenes. Mange elever har sterke og positive innstillinger til kroppsøving og fysisk aktivitet, og er bevisst på viktigheten av faget og av fysisk aktivitet. Dessverre finnes det en prosentandel som har en negativ innstilling. Selv om denne andelen er liten, er det likevel en gruppe som bør følges opp spesielt, og som helst bør bli færre. Det er like viktig å fokusere på disse elevene som på dem med en positiv innstilling.

Denne studien, og tidligere forskning for øvrig viser at det er det forskjell mellom jenter og gutter. Det vises også en forskjell mellom utdanningsprogram. Primært har gutter en mer positiv innstilling enn jenter. En mulig årsak til at gutter har bedre innstillinger til kroppsøving kan være at kroppsøving undervisninger er mer tilrettelagt på guttenes premisser, at guttene er mer styrende ovenfor aktivitetene, at guttene har bedre fysiske egenskaper, samt at guttene kan ha et mer positiv forhold til fysisk aktivitet.

Tidligere forskning viser til at studiespesialiserende utdanningsprogram er mer positiv enn yrkesfaglig. Undersøkelsen fra Kirkenes viser et nytt funn med tanke på kjønn. Den viser at guttene på studiespesialiserende er mer positiv enn guttene på yrkesfaglig, mens jentene er så å si lik. Da dette er et nytt funn er vanskelig å påpeke forskjellige årsaksfaktorer som tydelig kan forklare hvorfor det er slik. Til en viss grad kan samme årsaker som Lyngstad kommer med være mulige årsaker til at guttene på studiespesialiserende er mer positiv innstilt til kroppsøving enn guttene på yrkesfaglig. Men hvorfor jentene i stor grad er mindre positiv til kroppsøving faget i motsetning til guttene er usikkert.

Noe som bør poengteres er at uansett om de med en negativ innstilling er gutt eller jente, eller om de går på studiespesialiserende- eller yrkesfaglig utdanningsprogram, er denne negative innstillingen ikke spesielt ønskelig. Det er viktig å ta fatt i disse elevene med hensyn til kroppsøvningsfagets formål. Helsedirektoratets (2015) anbefalinger om fysisk aktivitet mener barn og unge bør være fysisk aktiv i 60 minutter hver dag, med både moderat og høy intensitet. Dette kan oppnås i kroppsøvingstimene. Læرمålet for en positiv innstilling er oppfylt for de som har dette, videre er det viktig å minske tallet for de som ikke har det. Det vil være relevant å finne årsaker til hvorfor de på studiespesialiserende utdanningsprogram er mer positiv enn de på yrkesfaglig utdanningsprogram. Det vil også være relevant å belyse årsaker til kjønnsforskjeller i større grad. Det blir mer og mer fokus på helse, inaktivitet og fedme, så hvorfor ikke starte med å finne årsaker og løsninger på hvorfor elever er negativt innstilt til kroppsøving. Alle barn og unge har rett til 13 år skolegang og elevene har tross alt kroppsøving alle årene.

Litteraturliste

- Andersen, L. F., Lillegaard, I. T., Overby, N., Lytle, L., Klepp, K. L og Johansson, L. (2005) Overweight and obesity among Norwegian schoolchildren: Changes from 1993 to 2000. Scand J Public Health. 33 (2), 99-106.
- Bibik, Janice M Goodwin, Stephen C; Orsega-Smith, Elizabeth M (2007) High school students attitudes toward physical education in Delaware, Sagamore Journals
- Brattenborg, S.,og Engebretsen, B. (2013) Innføring i kroppsøvingdidaktikk, 3. utgave. Cappelen Damm Akademisk
- Flagestad, L. & Skisland, J. O. (2002). Årsaker til mistrivsel i kroppsøving: hvem er mistriverne??. Kroppsøving. 52 (4), 21-26.
- Flagestad, L. (1996) Trivsel i kroppsøvingfaget: En undersøkelse av trivselen i kroppsøvingfaget blant 7. og 9. Klassinger i Kristiansand kommune. Norges Idrettshøgskole. Mastergrad
- Helsedirektoratet (2015) Folkehelse, fysisk aktivitet, anbefalinger fysisk aktivitet. Hentet 13/5-15
<https://helsedirektoratet.no/folkehelse/fysisk-aktivitet/anbefalinger-fysisk-aktivitet>
- Henerson, M., Morris, L. L., Fitz-Gibbon, C. T. (1978) How to Measure Attitudes, Sage Publications, California.
- Holm, E. (2005) Fysisk skole- aktiv læring. Rapport. Jessheim: Kommunalt foreldreutvalg i Ullensaker (KFU).
- Ingebrigtsen, J. (2004). Ungdoms fysiske aktivitet i Møre og Romsdal 2004. Rapport: NTNU Samfunnsforskning AS, Senter for idrettsforskning.
- Ingebrigtsen, J., & Sæther, S. (2006). Ungdoms fysiske aktivitet i Møre- og Romsdal 2005. Rapport 1/2006: NTNU Samfunnsforskning AS, Senter for idrettsforskning.

- Jónsson, T. (1993). Mistrivsel i kroppsøving: En undersøkelse blant 9. og 10. klassinger ved grunnskolen i Reykjavik- Island. Mastergradsoppgave, Institusjonen for spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo.
- Kjørmo, O. (1985a) Innstillinger i sammenheng med kroppsøving og idrett, Notater og rapporter fra Norges idrettshøgskole (NIH-NORA), nr. 60, 1-11, Oslo
- Kjørmo, O. (1985b) Skala for måling av elevers innstillinger til kroppsøving, Norges idrettshøgskole, Stensil.
- Kjørmo, O., og Knudsen, O. (1986) Innstillinger til kroppsøving, samt rammefaktorer for kroppsøvingsundervisningen i Oslo-skolen, Notater og rapporter fra Norges Idrettshøgskole (NIH-NORA), nr. 82, Oslo. 43-50
- Klasson- Heggebø, L. (2003) European Youth Heart Study- The Norwegian Part. Norges idrettshøgskole. Doktoravhandling.
- Koca, C. F., Asci, H. Og Demirhan, G. (2005) Attitudes toward psysical education and class preferences of turkish adolescents in terms of school gender composition, Ankara, Turkey.
- Lyngstad, I. (2015) Kroppsøving i norsk skole. Levanger, Høgskolen i Nord-Trøndelag.
- Mathiassen, J. C. (2013). "Kroppsøvingsglede": Feltstudie i kroppsøvingsmotivasjon og didaktikk. Mastergradsoppgave i Folkehelsevitenskap ved Høgskolen i Hedmark.
- Myhrer, K. (2012) Holdninger til kroppsøvingsfaget på ungdomsskolen, Bacheloroppgave, Høgskolen i Hedmark, Campus Elverum. s. 26
- NOVA (2011): Ungdom og trening - Endring over tid og sosiale skillelinjer, Rapport nr. 3/11, NOVA
- Oppenheim, A. N. (1970) Questionnaire Design and attitude Measurement, Heinemann, London.
- Ringdal, K. (2013) Enhet og Mangfold, Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode, 3. utgave, Fagbokforlaget. s. 190.

- Rørvik, B. (2009) Holdninger til fysisk aktivitet og et unt kosthold blant ungdom i alderen 17-19 år, Masteroppgave, HINT, Levanger. 22-27.
- Säfvenbom, R., Hagen, T. og Bulie, M. (2014) Physical Education and Sport pedagogy, Attitudes toward and motivation for PE. Who collects the benefits of the subject?. Routledge, Taylor & Francis Group
<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/17408989.2014.892063>
- Shaw, M. E., Wright, J. M. (1967) Scales for the measurement of attitudes, University of Florida.
- Utdanningsdirektoratet, Læreplan i kroppsøving, Formålet, hentet 23/3-15
<http://www.udir.no/kl06/KRO1-03/Hele/Formaal/>
- Vaage, O. F. (2012): Tidene skifter - Tidsbruk 1971-2010, Statistiske analyser, Statistisk sentralbyrå.
- Wabakken, T.V. (2010) Et følelsesladet valg: om prosesser og mekanismer bak ikke-deltagelse I kroppsøving, dusj- og garderobeforhold. Mastergradsoppgave ved Høgskolen i Telemark
- Zeng, Howard, Hipscher, Michael og Leung, W., Raymond (2011) Attitudes of high school students towards physical education and their sports/activities preferences, Journal of Social Sciences
- Zimbardo, P. Og Ebbessen, E., E. (1970) Influencing Attitudes and Changing Behaviour, Addison-Wesley Publishing Company, California.
- Østerlie, O. (2003) Ungdoms innstilling til fysisk aktivitet, Hovedfagsoppgave i kroppsøving, HINT. s. 40-68

Vedlegg

Vedlegg 1, Likert-skala

Påfølgende framstilling gir en generell oversikt over framgangsmåte ved konstruksjon av Likert-skala.

Likert-skala er en av flere målemetoder som går inn under fellesbetegnelsen selvrapport, det vil si målinger som baserer seg på respondentens egne utsagn angående meninger, følelser eller atferd (Kjørmo, 1985b/84). Skalaen har blitt brukt mye i innstillingsundersøkelser siden den ble utviklet av Likert på 1930-tallet. Fremdeles brukes den ofte.

Likert-skala består av en serie av monotone utsagn relatert til et innstillingsobjekt (Shaw/Wright, 1967/24; Zimbardo og Ebbessen, 1970/125). Med monotone utsagn menes det i denne forbindelse på utsagn som innebærer at o mer positiv innstilling en respondent har til et objekt, jo større er sannsynligheten for at vedkommende vil erklære seg enig i et positivt utsagn i relasjon til det aktuelle innstillingsobjekt (Kjørmo, 1985b/97). Innstillingen måles ved å be respondentene angi graden av enighet-uenighet til hvert monotone utsagn (Zimbardo og Ebbessen, 1979/97).

Likert-skalaen bestreber seg på å oppnå endimensjonale utsagn (Oppenheim, 1970/133). Hensikten er å oppnå at hvert utsagn i virkeligheten mpler den samme latente innstillingen.

Konstruksjonen av en Likert-skala følger en bestemt prosedyre:

1. Forskeren formulerer et stort antall utsagn som er klart positivt eller negativt ladet i forhold til innstillingsobjektet (Henerson m.fl. 1978/86). Oppenheim (1970/134) antyder et antall på cirka 100 som tilstrekkelig i denne forbindelse.
2. Denne serien av utsagn prøves på en gruppe som er representative for gruppen som senere skal undersøkes. Respondentene blir bedt om å ta stilling til hvert utsagn ved å benytte faste svaralternativer. Dette kan dreie seg om tredelte, firdelte, femdelte eller seksdelte responsmønster (Kjørmo 1985/99). Et femdelt responsmønster er vanlig å bruke (Oppenheim, 1970/133). Respondenten kan i tilfelle fem-delte responsmønster eksempelvis velge svar alternativene meget enig, enig, delvis enig/delvis uenig, uenig og meget uenig.

Besvarelsen av hvert utsagn girs en poengskåre fra 1-5 (Likert, 1967/91). Hvis høg skåre indikerer en positiv innstilling, gis høgest numerisk verdi (5) til sterk enig etter utsagn med positiv tendens. For negativt ladete utsagn reverseres de numeriske verdier.

På grunnlag av poengskårene i hvert utsagn beregnes en totalskåre ved å legge sammen enkeltskårene. Består eksempelvis en skala av 50 utsagn, vil totalskåren variere fra 50 til 250. Hvis høs skåre fortsatt indikerer en positiv innstilling, indikerer en totalskåre på 250 en ekstremt positiv innstilling. En total skåre på 50 indikerer en ekstremt negativ innstilling. Respondentens innstilling uttrykkes altså ved totalskåren.

3. På grunnlag av forprøven renses skalaen ved en item-analyse, dette gjøres for å redusere antall utsagn og for å beholde de beste utsagnene, slik at skalaen virkelig skiller mellom respondenter med positive og negative innstillinger. Denne item-analysen kan foregå på to måter;
 - a. Beregne en korrelasjonskoeffisient mellom verdien på det enkelte utsagn og total-skåren minus skåren for den aktuelle utsagn (Kjørmo, 1985b/101).
 - b. Sammenholde gruppen av respondenter som totalt skårer høgest (cirka 25%) med motsvarende gruppe med lavest totalskåre; beregne en gjennomsnittsskåre respondentene har oppnådd ved hvert utsagn (for hver gruppe) og velge ut utsagnene der forskjellen mellom gjennomsnittsskårene er størst (Henerson m. fl., 1978/87).

De utsagnene som etter denne prosedyre velges ut, inngår i den endelig skalaen.

Vedlegg 2, Spørreundersøkelse mal

Personalia

Sett et kryss i firkanten som

stemmer best for deg

1. Kjønn:

- Gutt
- Jente

2. Hvilken linje går du?

- Studiespesialiserende
- Bygg- og Anleggsteknikk
- Design og Håndverk
- Elektrofag
- Helse- og oppvekstfag
- Restaurant- og matfag
- Teknikk og industriell produksjon
- Anleggsmaskinavdelingen
- Annet _____

3. Hvilket klassetrinn går du på?

- Vg1
- Vg2
- Vg3

4. Hvor gammel er du?

- 16-19
- 20+

Sett kryss i firkanten som passer deg

	Full- stendig usant	for det meste usant	delvis usant, delvis sant	for det meste sant	full- stendig sant
1. De tingene jeg lærer i kroppsøvingstimene har liten nytte for meg	☐	☐	☐	☐	☐
2. Vi burde ha kroppsøving på skolen hver dag	☐	☐	☐	☐	☐
3. Jeg mener kroppsøvingfaget ikke har så stor betydning som de andre fagene	☐	☐	☐	☐	☐
4. Kroppsøving er ett av mine favorittfag på skolen	☐	☐	☐	☐	☐
5. Jeg liker kroppsøving fordi jeg får utnyttet mine evner og ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
6. Jeg mener det er bortkastet tid å ha kroppsøving i skolen	☐	☐	☐	☐	☐
7. Kroppsøving er et unødvendig fag for meg på grunn av at jeg beveger meg nok på fritid	☐	☐	☐	☐	☐
8. Jeg liker å anstrenge meg i Kroppsøvingstimene slik at læreren kan se hva jeg kan	☐	☐	☐	☐	☐
9. Jeg liker meg i kroppsøvingstimene fordi det er sosialt	☐	☐	☐	☐	☐
10. Jeg liker å ha et høyt tempo i kroppsøvingstimene slik at jeg blir varm og svett	☐	☐	☐	☐	☐

	Full- stendig usant	for det meste usant	delvis usant, delvis sant	for det meste sant	full- stendig sant
11. Kroppsøving er kjedelig på grunn av at aktivitetene og idrettene vi har ikke passer for meg	☐	☐	☐	☐	☐
12. Jeg føler at jeg lykkes med de aktivitetene og idrettene vi har i kroppsøving	☐	☐	☐	☐	☐
13. Jeg gruer meg til kroppsøvingstimene	☐	☐	☐	☐	☐
14. Jeg deltar med god innsats i kroppsøvingstimene for da kommer jeg i god form	☐	☐	☐	☐	☐
15. Jeg er ofte redd for å dumme meg ut i kroppsøvingstimene	☐	☐	☐	☐	☐
16. I kroppsøvingstimene får jeg virkelig tilfredsstilt min bevegelsestrang	☐	☐	☐	☐	☐
17. Jeg gleder meg som regel når jeg tenker på kroppsøvingstimen vi skal ha samme dag	☐	☐	☐	☐	☐
18. Jeg føler at jeg ikke er like god som de andre i aktivitetene og idrettene vi har i kroppsøvingstimene	☐	☐	☐	☐	☐
19. Jeg synes det er ubehagelig når vi har så tung kroppsøving at jeg blir varm og svett	☐	☐	☐	☐	☐
20. Jeg liker meg i kroppsøvingstimene for da lærer jeg å bruke kroppen på riktig måte	☐	☐	☐	☐	☐

	Full- stendig usant	for det meste usant	delvis usant, delvis sant	for det meste sant	full- stendig sant
21. Jeg liker å oppleve spenning i konkurranser i idretter og aktiviteter sammen med de andre i kroppsøvingstimen	☐	☐	☐	☐	☐
22. Jeg gruer meg som regel hjemme når jeg tenker på kroppsøvingstimen vi skal ha dagen etter	☐	☐	☐	☐	☐
23. Jeg liker ikke kroppsøving fordi jeg klarer ikke å gjøre de aktivitetene vi skal lære like godt som de andre i klassen	☐	☐	☐	☐	☐
24. Jeg liker å vise hva jeg kan i kroppsøving	☐	☐	☐	☐	☐
25. Dersom kroppsøving var et frivilligfag ville jeg ikke møtt i timene	☐	☐	☐	☐	☐
26. Jeg liker å trene og øve på de aktivitetene og idrettene som vi har i kroppsøvingstimene	☐	☐	☐	☐	☐
27. Jeg liker å sammenligne mine ferdigheter med de andres i kroppsøvingstimen	☐	☐	☐	☐	☐
28. Jeg føler meg som regel hjelpeløs i kroppsøvingstimene	☐	☐	☐	☐	☐
29. Jeg liker ikke kroppsøving fordi de andre elevene ser at jeg ikke er noe god	☐	☐	☐	☐	☐
30. Jeg fungerer ikke så godt sammen med de andre elevene når vi har kroppsøving i skolen	☐	☐	☐	☐	☐

Vedlegg 3, Spørreundersøkelse med skår

Sett kryss i firkanten som passer deg

	Full- stendig usant	for det meste usant	delvis usant, delvis sant	for det meste sant	full- stendig sant
1. De tingene jeg lærer i kroppsøvingstimene har liten nytte for meg	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. Vi burde ha kroppsøving på skolen hver dag	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
3. Jeg mener kroppsøvingfaget ikke har så stor betydning som de andre fagene	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. Kroppsøving er ett av mine favorittfag på skolen	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
5. Jeg liker kroppsøving fordi jeg får utnyttet mine evner og ferdigheter	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
6. Jeg mener det er bortkastet tid å ha kroppsøving i skolen	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
7. Kroppsøving er et unødvendig fag for meg på grunn av at jeg beveger meg nok på fritid	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
8. Jeg liker å anstrenge meg i Kroppsøvingstimene slik at læreren kan se hva jeg kan	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
9. Jeg liker meg i kroppsøvingstimene fordi det er sosialt	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
10. Jeg liker å ha et høyt tempo i kroppsøvingstimene slik at jeg blir varm og svett	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

	Full- stendig usant	for det meste usant	delvis usant, delvis sant	for det meste sant	full- stendig sant
11. Kroppsøving er kjedelig på grunn av at aktivitetene og idrettene vi har ikke passer for meg	5	4	3	2	1
12. Jeg føler at jeg lykkes med de aktivitetene og idrettene vi har i kroppsøving	1	2	3	4	5
13. Jeg gruer meg til kroppsøvingstimene	5	4	3	2	1
14. Jeg deltar med god innsats i kroppsøvingstimene for da kommer jeg i god form	1	2	3	4	5
15. Jeg er ofte redd for å dumme meg ut i kroppsøvingstimene	5	4	3	2	1
16. I kroppsøvingstimene får jeg virkelig tilfredsstilt min bevegelsestrang	1	2	3	4	5
17. Jeg gleder meg som regel når jeg tenker på kroppsøvingstimen vi skal ha samme dag	1	2	3	4	5
18. Jeg føler at jeg ikke er like god som de andre i aktivitetene og idrettene vi har i kroppsøvingstimene	5	2	3	4	5
19. Jeg synes det er ubehagelig når vi har så tung kroppsøving at jeg blir varm og svett	5	4	3	2	1
20. Jeg liker meg i kroppsøvingstimene for da lærer jeg å bruke kroppen på riktig måte	1	2	3	4	5

	Full- stendig usant	for det meste usant	delvis usant, delvis sant	for det meste sant	full- stendig sant
21. Jeg liker å oppleve spenning i konkurranser i idretter og aktiviteter sammen med de andre i kroppsøvingstimen	1	2	3	4	5
22. Jeg gruer meg som regel hjemme når jeg tenker på kroppsøvingstimen vi skal ha dagen etter	5	4	3	2	1
23. Jeg liker ikke kroppsøving fordi jeg klarer ikke å gjøre de aktivitetene vi skal lære like godt som de andre i klassen	5	4	3	2	1
24. Jeg liker å vise hva jeg kan i kroppsøving	1	2	3	4	5
25. Dersom kroppsøving var et frivilligfag ville jeg ikke møtt i timene	5	4	3	2	1
26. Jeg liker å trene og øve på de aktivitetene og idrettene som vi har i kroppsøvingstimene	1	2	3	4	5
27. Jeg liker å sammenligne mine ferdigheter med de andres i kroppsøvingstimen	1	2	3	4	5
28. Jeg føler meg som regel hjelpeløs i kroppsøvingstimene	5	4	3	2	1
29. Jeg liker ikke kroppsøving fordi de andre elevene ser at jeg ikke er noe god	5	4	3	2	1
30. Jeg fungerer ikke så godt sammen med de andre elevene når vi har kroppsøving i skolen	5	4	3	2	1